

**Federale verkiezingen
13 juni 2010**

**Memorandum
ter attentie van de politieke partijen**

INLEIDING

Met het vooruitzicht op de verkiezingen van 13 juni 2010 voor het nieuwe federale Parlement en de komende legislatuur richt het Centrum zich tot de politieke partijen.

Het Centrum richt adviezen en aanbevelingen tot de overheid met het oog op de verbetering van de reglementering, conform artikel 3 van zijn oprichtingswet.

Deze adviezen en aanbevelingen vloeien voort uit de opdrachten die aan het Centrum werden toegekend bij wet van 15 februari 1993, namelijk:

- "het bevorderen van de gelijkheid van kansen en het bestrijden van elke vorm van onderscheid, uitsluiting, beperking of voorkeur";
- "waken over het respect van de grondrechten van de vreemdelingen en de overheid informeren over de aard en de grootte van de migratiestromen"; "de bestrijding van de mensenhandel en de mensensmokkel stimuleren".

Dit memorandum bestaat uit 5 delen:

1. aangaande het Centrum zelf;
2. de noodzakelijke 'instrumenten' om op gepaste wijze een beleid te voeren tegen discriminaties en voor de bevordering van de grondrechten;
3. denkplaatjes om de instrumenten tegen discriminatie te verfijnen;
4. de strijd tegen discriminaties en de bevordering van gelijke kansen;
5. de verdediging van de grondrechten van vreemdelingen, de analyse van het migratiefenomeen en de mensenhandel.

De wet bepaalt dat het Centrum zijn opdrachten in alle onafhankelijkheid uitvoert, in een geest van dialoog en samenwerking.

Het geheel van de aanbevelingen van het Centrum is terug te vinden in de verschillende jaarverslagen:

- het jaarverslag *Discriminatie / Diversiteit 2008*
- het jaarverslag *Mensenhandel 2008*
- het jaarverslag *Migraties 2009*

De cel 'Adviezen en Aanbevelingen' staat natuurlijk tot uw beschikking voor elk verzoek tot informatie.

Edouard Delruelle
Adjunct-Directeur

Jozef De Witte
Directeur

1. HET CENTRUM

1.1. Er dient zo snel mogelijk een **politiek samenwerkingsakkoord** gesloten te worden tussen de federale overheid, gemeenschappen en gewesten om het Centrum van een zuivere federale instelling om te vormen tot een **'interfederaal' orgaan**. Door een dergelijk akkoord af te sluiten zal België zich voegen naar de Europese antidiscriminatie-richtlijn (die aan de Lidstaten de verplichting oplegt om een onafhankelijke instelling in het leven te roepen die tot doel heeft de slachtoffers bij te staan).

1.2. Meer algemeen heeft België nog geen **nationale mensenrechteninstelling** opgericht, conform de principes van Parijs aangenomen door de Verenigde Naties. Het interfederale Centrum zou een voorafspiegeling kunnen zijn van een dergelijke structuur, via zijn betrokkenheid in de strijd tegen discriminaties en de materies betreffende de verdediging en bevordering van de grondrechten.

1.3. België heeft in juli 2009 het **Internationale Verdrag van de Verenigde Naties betreffende de rechten van personen met een handicap** bekrachtigd. Het Centrum dringt aan op een snelle implementatie van de principes die in dit Verdrag zijn opgenomen. Een centraal coördinatiepunt moet aangesteld worden om het beleid, afgestemd op deze principes, uit te stippelen en te coördineren. Een **onafhankelijk monitororgaan** moet de resultaten en de implementatie van het Verdrag verder opvolgen, bevorderen, beschermen en rapporteren. Het middenveld, de personen met een handicap en de organisaties die hen vertegenwoordigen moeten hierbij betrokken worden.

Het Centrum roept de diverse overheden op om dit dispositief zo snel mogelijk op te starten. De federale overheid kan hierbij een voortrekkersrol opnemen.

1.4. Het Centrum stimuleert de strijd tegen mensenhandel (en mensensmokkel) en evalueert de **strijd tegen mensenhandel en mensensmokkel** op kritische wijze via een Jaarverslag dat onafhankelijk tot stand komt – in een geest van dialoog met alle betrokken instanties en organisaties – en wil graag erkend worden als **nationaal rapporteur mensenhandel**.

Een dergelijk rapporteurschap of de instelling van een equivalent mechanisme, wordt naar voren gebracht in verschillende instrumenten van de Raad van Europa en ook in de richtlijn die voorbereid wordt door de Europese Unie. Het Centrum beschouwt zich, in het licht van zijn wettelijke opdrachten ter zake, als een nationaal rapporteur mensenhandel 'avant la lettre' en wil door België in die functie aangeduid worden. Op onafhankelijke wijze, in een geest van dialoog en samenwerking, het beleid op kritische wijze evalueren, is het Centrum niet vreemd en sluit aan bij wat men van de instelling van de nationaal rapporteur verwacht.

2. EEN GOED BELEID IS GEBASEERD OP GOEDE INFORMATIE

2.1. Meten is weten: om een goed beleid te voeren is goede informatie over het beleidsdomein noodzakelijk. Dit geeft ons de startsituatie en maakt het mogelijk om de impact van een maatregel te meten. Zonder deze gegevens is beleid voeren uitgesloten; aanpassingen of de evolutie inschatten, zijn evenmin mogelijk. Daarom is **correcte en volledige informatie over discriminaties en haatdelicten** noodzakelijk. Dit streefdoel is enkel haalbaar mits samenwerking met politie en gerecht. Europa heeft al meermaals kritiek geuit op het gebrek aan betrouwbaar cijfermateriaal. De laatste jaren werden nieuwe instrumenten in het leven geroepen, zoals bijvoorbeeld de specifieke aanduiding of er bij het misdrijf 'racisme' dan wel 'homofobie' was mee gemoeid. Het lijkt aangewezen na te gaan of deze melding effectief gebruikt wordt alsook of er een uitbreiding is aangewezen tot alle andere mogelijke haatmisdrijven.

2.2. De '**diversiteitsbarometer**' zit stevig in het zadel. Hij wordt ondersteund door de gewestelijke en federale overheden. Het eerste verslag betreffende arbeid is voorzien tegen 2011. Het komt er nu op aan de verdere ontwikkeling en verankering ervan te verzekeren zodat het objectief kan bereikt worden: regelmatig de stand van zaken evalueren betreffende discriminatie op vlak van arbeid, huisvesting (2013), onderwijs (2015) en dit voor verschillende criteria beschermd door de antidiscriminatie wetgevingen ('ras', handicap, leeftijd).

2.3. De ' **sociaal-economische monitoring**', die tot doel heeft te bepalen waar mensen van vreemde afkomst zich bevinden in de arbeidsmarkt, is - zoals voorgesteld door het Centrum en zijn partners - getoetst qua haalbaarheid. De eerste resultaten zijn positief. Het project moet nu voortgezet worden en alle methodologische, wettelijke en budgettaire middelen moeten verankerd worden. Het is dus van groot belang dat de regering deze werkzaamheden van het Centrum, verwezenlijkt in nauwe samenwerking met de FOD Tewerkstelling en Sociaal Overleg alsook de Kruispuntbank Sociale Zekerheid, ondersteunt.

2.4. Inzake migratie: het beleid inzake migratie kan niet herleid worden tot het al dan niet toestaan van het verblijf op het Belgische grondgebied, maar meet zich eveneens aan de weerslag van dergelijke beslissingen zowel op het leven van de persoon die mag blijven (gezinsleven, mobiliteit, beroepsleven, gezondheid,...) als op de samenleving (deelname aan de arbeidsmarkt, bijdrage tot de solidariteit inzake sociale zekerheid, evolutie van xenofobie,...). De impact van de beslissing geeft eveneens een aanwijzing, naast andere elementen, van de efficiëntie van het beleid inzake begeleiding van personen (OCMW, inburgering,...). Dit vereist middelen om een degelijk geïnformeerd beleid te ontwikkelen door het invoeren van een mechanisme voor **kwalitatieve en kwantitatieve longitudinale opvolging** over de socio-economische situatie van personen die toegelaten zijn of gemachtigd zijn op het grondgebied te verblijven, onder meer van **geregulariseerde personen**.

3. DENKPISTES OM DE INSTRUMENTEN TEGEN DISCRIMINATIE TE VERFIJNEN

3.1. De federale wetten tegen alle vormen van discriminatie en tegen racistische, homofobe en andere haatmisdrijven dateren van 10 mei 2007. Het toepassingsgebied van deze wetten is breed, en dat is ook terecht. Het slaat op alles wat met arbeid te maken heeft, op wonen, op ontspanning en vrije tijd, op media en internet, ... Het komt er nu op aan te zorgen dat werkgevers én werknemers, aanbieders én ontvangers van goederen en diensten, kortom iedereen die in België verblijft, **weet welke rechten en plichten men heeft**. Het Centrum heeft hierover een informatie- en sensibilisatiecampagne gevoerd in diverse grootsteden, maar rekent vooral op de overheid opdat de ambtenaren weten wat de nieuwe wetten inhouden en wat hun rol is in de toepassing ervan en om deze informatie op toegankelijke wijze beschikbaar te maken voor alle burgers.

Het Centrum vraagt dat de volgende federale regering ervoor zorgt dat de **vormingsprogramma's voor politie, magistraten en andere medewerkers** binnen de justitie, sociale inspectie, ... verder uitgewerkt en structureel verankerd worden in het vaste vormingsaanbod.

3.2. Het Centrum vraagt eveneens dat de volgende federale regering na brede consultatie de werkzaamheden in verband met de opstelling van de vereiste **uitvoeringsbesluiten inzake positieve actie en wezenlijke en bepalende beroepsvereisten** spoedig finaliseert.

3.3. Het discriminatieslachtoffer heeft recht op een **snelle en duidelijke procedure** alsook op een **juiste verdeling van de bewijslast**: deze twee punten verdienen tijdens de komende jaren ruim aandacht.

3.4. Artikel 52 van de wet van 10 mei 2007 (antidiscriminatie) voorziet in zijn eerste paragraaf **een evaluatie inzake de toepassing en de doeltreffendheid van de drie wetten** (antidiscriminatie, geslacht en ras) door de Wetgevende Kamers. Het Centrum herinnert eraan dat de tweede paragraaf voorziet dat deze evaluatie plaatsvindt nadat het Centrum en het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen gehoord zijn en op grond van een deskundigenverslag dat aan de Kamers wordt voorgesteld. Een in Ministerraad overlegd Koninklijk Besluit moet de werking van deze groep van deskundigen organiseren en de vorm en inhoud van het verslag bepalen.

3.5. Het Kaderbesluit **2008/913/JBZ** van de Raad "betreffende de bestrijding van bepaalde vormen en uitingen van racisme en vreemdelingenhaat door middel van het strafrecht" moet nog in Belgisch recht omgezet worden. Het Centrum dringt aan, gelet op de reeds bestaande wettelijke instrumenten, om precies na te gaan welke bepalingen in het Belgische recht dienen aangepast te worden.

4. STRIJD TEGEN DISCRIMINATIES EN GELIJKHEID VAN KANSEN

4.1. De samenwerking versterken

4.1.1. Een omzendbrief (COL) met duidelijke vervolgingsrichtlijnen voor de parketten kan een belangrijke bijdrage leveren in de strijd tegen racisme en discriminatie. Deze omzendbrief moet leiden tot een coherenter opsporings- en vervolgingsbeleid, en een reële vervolging en sanctionering van misdrijven van racistische, negationistische, homofobe, ... aard.

Er is eveneens een nauwere samenwerking vereist tussen het Centrum, **de politie en justitie**, gepaard gaande bij deze beide laatste met een bezorgdheid voor de toename van de **haatboodschappen op internet**. De aanpak van dergelijke misdrijven vereist samenhang om te vermijden dat internet een schuilplaats wordt voor alles wat te maken heeft met racisme, antisemitisme en homofobie.

Verder kan de **politie** nog meer aandacht besteden aan de opvang van de slachtoffers van racisme en discriminatie, en aan de correcte opstelling van het proces-verbaal. De aanstelling per politiezone van één/enkele politieagent(e) die zich specifiek bezighoudt met de problematiek van racisme en discriminatie kan zorgen voor een duidelijk aanspreekpunt voor slachtoffers, maar ook voor de sensibilisering en een niet-discriminerende houding van het korps. Ook bij de dienst slachtofferzorg van de **Justitieuizen** moeten de noden van de slachtoffers gekend zijn.

Een betere controle van de politiediensten is eveneens aangewezen: kordaat optreden en een goede informatie-uitwisseling met het Centrum betreffende klachten tegen bepaald politiegedrag moeten het mogelijk maken om snel te bepalen of dit aangeklaagde optreden al dan niet geoorloofd was.

4.1.2. Een betere afstemming en samenwerking tussen de verschillende federale en regionale **sociale inspectiediensten, het Centrum (en het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen) en de arbeidsauditoraten** is gewenst. Het bestrijden van arbeidsgerelateerde discriminatie dient een grotere prioriteit te worden. Er is vooral nood aan periodieke vorming van referentiepersonen, het in kaart brengen van bevoegdheden en juridische lacunes en bijkomende middelen met het oog op betere registratie, diepgaander dossieronderzoek en kennisbeheer.

4.1.3. Op **Europees niveau** moet België verder werken aan het voorstel van **Richtlijn van de Raad** betreffende de gelijkheid van personen zonder onderscheid op grond van geloof of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid. Het **Belgische voorzitterschap** kan hierbij een voortrekkersrol spelen.

4.2. Tewerkstelling: een globaal diversiteitsbeleid

Om een efficiënt preventiebeleid inzake discriminatie uit te bouwen, te zorgen voor promotie en weerspiegeling van diversiteit binnen de privé en openbare bedrijven en diensten, moet de regering de ontwikkeling van een globaal diversiteitsbeleid ondersteunen.

4.2.1. Ten einde de privébedrijven aan te moedigen om een diversiteitsbeleid te voeren, is het wenselijk dat de regering de inspanningen van de sociale partners, voor wie het **Interprofessioneel Akkoord** 2011-2013 in het vooruitzicht is, ondersteunt om akkoorden te sluiten en actie te ondernemen om een grotere diversiteit op de werkvloer te bekomen. Zo zijn bijvoorbeeld het label diversiteit, het opnemen van non-discriminatieclausules en gedragscodes binnen beroepssectoren aan te moedigen.

Het Centrum verwijst hierbij ook naar zijn geformuleerde aanbevelingen inzake CAO nr. 38 sexies en CAO nr. 95 gericht aan de Nationale Arbeidsraad en de Minister van Werk (voor meer informatie: cfr. website van het Centrum www.diversiteit.be – werk).

4.2.2. Openbare diensten hebben een voorbeeldfunctie. Het is dus ten eerste aan te raden dat ze hun diversiteitsbeleid, de beste dam tegen discriminatie, verderzetten. Hiervoor dienen ze de nodige middelen te krijgen en moeten de diversiteitsplannen uitgewerkt worden in alle federale overheidsdiensten. Een dergelijke doelstelling kan ook opgenomen worden in de beheerscontracten van de autonome openbare diensten en overheidsbedrijven.

4.2.3. Wat betreft het **dragen van veruiterlijkingen van overtuigingen door het personeel van de federale overheidsdiensten** verwijzen we naar de website van het Centrum www.diversiteit.be/veruiterlijkingen.

We beperken ons hier tot het herhalen van de twee basisprincipes: enerzijds de individuele vrijheid van meningsovertuiging en geloof, anderzijds de neutraliteit van de Staat.

In de openbare sector (net zoals in de privésector) geldt als basisprincipe de individuele vrijheid van meningsuiting en uitdrukking van zijn overtuigingen.

Het Centrum vraagt dat elke politieke entiteit van het land een denkproces zou opstarten betreffende de veruiterlijking van overtuigingen ten aanzien van de neutraliteitsvereiste ten einde de meest duidelijke normatieve situatie te bereiken. Een dergelijke gevoelige materie vraagt ook om een ruim en kalm democratisch debat.

Wanneer de wetgever en/of een openbare dienst zich beroept op de neutraliteit om een reglementering uit te vaardigen op veruiterlijking van overtuigingen, stelt het Centrum volgende vier harmoniseringsprincipes voor:

1. het principe van overleg bij elk stadium van het besluitvormingsproces;
2. het principe van de noodzaak van een eventueel verbod ("is het verbod echt nodig?");
3. het principe van de proportionaliteit van het eventuele verbod, dat veronderstelt dat duidelijk is voor welke ambtenaren het verbod geldt. Het debat kan ook gaan over welke categorie ambtenaren het verbod dient na te leven: alle ambtenaren (cfr. Frankrijk), ambtenaren die een loketfunctie vervullen, ambtenaren die gezag uitoefenen op het publiek,... ;
4. het principe van transparantie ten aanzien van de ambtenaren en motivatie van de reglementering.

4.2.4. Wat de **openbare aanbestedingen** betreft, moet er nagedacht worden over het opnemen van non-discriminatieclausules in de oproep om bedrijven aan te zetten een diversiteitsbeleid te voeren.

4.2.5. Er zou ook heel wat vooruitgang geboekt worden mochten alle **wettelijke en reglementaire teksten** die rechtstreeks of onrechtstreeks discriminaties inbouwen op grond van etnische of nationale afkomst, gezondheidstoestand, handicap of leeftijd, opgesomd en aangepast worden.

4.2.6. De invoering van materiële en immateriële **redelijke aanpassingen** zou bijdragen tot de werkelijke integratie van personen met een handicap.

4.3. Huisvesting: een gelijke toegang tot de huisvestingsmarkt waarborgen

4.3.1. Op het ogenblik van de selectie van de kandidaten stellen de eigenaar of zijn mandataris verschillende vragen. Deze werkwijze is normaal, doch soms is het niet duidelijk waar de grens ligt met de schending van het privé-leven of er mogelijks een aanzet is tot schending van de antidiscriminatiewetgeving. **Het Centrum beveelt aan om bepaalde selectiecriteria te omkaderen binnen de wetgeving inzake huur.** De elementen die al dan niet mogen in aanmerking genomen worden, zijn terug te vinden in een aanbeveling geformuleerd door de Commissie ter Bescherming van het Privéleven alsook vanuit het Centrum.

4.3.2. Immobiliënkantoren spelen een belangrijke rol inzake de toegang tot de huisvestingsmarkt. Ze worden vaak geconfronteerd met discriminatoire eisen van bepaalde verhuurders of kunnen op eigen initiatief, vaak op grond van vooroordelen en stereotypes, bepaalde groepen kandidaat-huurders uitsluiten. Om oneerlijke concurrentie te vermijden tussen kantoren die ingaan op discriminatoire vragen en anderen **pleit het Centrum voor het opnemen van een expliciete non-discriminatieclausule in alle overeenkomsten van immobiliënkantoren.**

4.4. Goederen en diensten

4.4.1. Toegang tot verzekeringen voor iedereen

Elk individu, meer bepaald elke zieke, persoon met een handicap, jonge of oudere persoon **moet toegang hebben tot de verzekeringen.**

Personen worden al te vaak op grond van hun handicap, gezondheidstoestand of leeftijd geconfronteerd met weigeringen, uitsluitingen of erg hoge bijpremies bij de toegang tot verzekeringen. Overleg en nauwe samenwerking met de verzekeringssector dringt zich op om zowel te streven naar een goede uitvoering van de wet van 21 januari 2010 tot wijziging van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst wat de schuldsaldoverzekeringen voor personen met een verhoogd gezondheidsrisico betreft, als naar een meer gelijkwaardige toegankelijkheid tot andere levensverzekeringen, zoals hospitalisatieverzekering, ziektekostenverzekering of verzekering gewaarborgd inkomen.

4.4.2. Volledige toegankelijkheid verzekeren

Het is belangrijk ieders mobiliteit alsook de toegang tot openbare diensten te verzekeren. Daarom is het essentieel om de **volledige toegankelijkheid van alle openbare diensten te verzekeren**, onder meer van de openbare gebouwen. Daartoe is een screening vereist en een programma voor de toegankelijkheid van alle openbare gebouwen door de Regie der gebouwen, de openbare diensten, de openbare bedrijven (stations, postgebouwen,...) en openbaar vervoer (NMBS). Na de screening moet een beleid uitgestippeld worden inzake toegankelijkheid, de vorming van ambtenaren betreffende deze toegankelijkheid en moet men zorgen voor een betere toegang tot de loketten. Daarenboven kan de overheid toegankelijkheid stimuleren tot privéplaatsen zoals tentoonstellingsparken, eethuizen, ...

4.5 Verbod op de boerka: een veralgemeend verbod is niet evident

Op 29 april 2010 heeft de Kamer bij éénparigheid van stemmen (min 2 onthoudingen) een wetsvoorstel goedgekeurd tot invoeging van artikel 563*bis* in het Strafwetboek, waarbij boetes en gevangenisstraffen voorzien worden, *"tot instelling van een verbod op het dragen van kleding die het gezicht volledig dan wel grotendeels verbergt"*. De discussie is nog niet afgerond want de Senaat moet zich nog over het voorstel uitspreken, gevolgd door een eventuele terugkeer naar de Kamer.

Over het principe is het Centrum duidelijk: een integrale hoofddoek heeft geen plaats in de Belgische samenleving en het sociale leven, meer nog, deze hoort niet thuis in een moderne samenleving. Vaak wordt het argument van openbare veiligheid naar voren geschoven, maar de draagwijdte daarvan is

beperkt. Het zijn eerder **principes van openbare orde en sociale communicatie** die aan deze praktijk kunnen tegengesteld worden. De mogelijkheid om iemands gelaat te zien en hem dus als rechtssubject te erkennen vormt de basis voor de communicatie tussen leden van een samenleving.

Het Centrum heeft evenwel vragen bij de geldigheid van het juridisch instrument dat de wetgever gekozen heeft om het dragen van een integrale hoofddoek in de openbare ruimte te verbieden. Het is voor het Centrum niet aangewezen om in hoogdringendheid, zonder debat of veel voorbereiding, in tegenstelling tot wat bijvoorbeeld in Frankrijk gebeurde, dit verbod op te leggen. Dergelijke overhaasting kan zowel in het binnensland als in het buitenland verkeerd begrepen worden. Voor elke definitieve goedkeuring door het Parlement is het noodzakelijk:

1. de conformiteit van het instrument met de grondrechten gewaarborgd door de Belgische Grondwet en de Internationale Verdragen, te evalueren. Het Centrum stelt voor dat het Parlement, net zoals in Frankrijk, het **advies** vraagt van de **Raad van State**;
2. het is aangewezen om een debat te voeren over wat juist dient verstaan te worden onder de "**openbare orde**" waarop het verbod steunt. Er moet in het bijzonder nagegaan worden of dit begrip niet 'positief' kan ingevuld worden. Dit betekent niet enkel als verschansing tegen de misbruiken die voortvloeien uit de ongebreidelde uitoefening van rechten, maar als erkende basisvereiste voor hun uitoefening;
3. het **kader** en de **draagwijdte** van het **juridische instrument**, alsook de gehanteerde **begrippen**, moeten preciezer gesteld worden.

5. MIGRATIE

5.1. Pleidooi voor een globaal en overlegd migratiebeleid

5.1.1. Het Centrum verwacht dat de Regeringsverklaring een hoofdstuk migratie zal bevatten alsook de instrumenten om een **geïntegreerd migratiebeleid**, rekening houdend met alle aspecten ervan, te waarborgen. Het migratiebeleid moet bekeken worden vanuit een 'whole of government approach'. Vanuit deze invalshoek is het aangewezen dat de regering een eigen ministerportefeuille besteedt aan migraties en asiel, net zoals tijdens de vorige legislatuur, en te waken over een efficiënt overleg van dit departement met de andere leden van de regering, meer bepaald voor wat betreft het beheer en de oplossing van de crisissituatie inzake opvang van asielzoekers.

5.1.2. België moet tegen 24 december 2010 de Richtlijn 2008/115/EU, "terugkeerrichtlijn" genoemd, omzetten. Deze omzetting biedt de kans om, meer dan 20 jaar na de oprichting van het eerste gesloten centrum in België, het **detentie- en verwijderingsbeleid** ten aanzien van vreemdelingen te herzien. De vrijwillige terugkeer moet aangemoedigd worden voor alle personen die een bevel tot verlaten van het grondgebied ontvangen (BVG); dit kan door de uitvoeringstermijn van 30 dagen tot alle BVG uit te breiden en slechts over te gaan tot de gedwongen terugkeer wanneer de begeleiding tot vrijwillige terugkeer mislukte.

België moet ook een efficiënt **controlesysteem inzake gedwongen terugkeer** uitwerken: het Centrum dringt aan op de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van dit systeem. Ten slotte moet het eventuele verbod tot betreden van het grondgebied voor bepaalde categorieën van verwijderde vreemdelingen uitzonderlijk blijven, van korte duur zijn en moet de maatregel en zijn effecten benaderd worden vanuit een perspectief van eerbied voor fundamentele mensenrechten. Er moet een transparante en snelle procedure in het leven geroepen worden waardoor het verbod tot toetreding van het grondgebied kan opgeschort of opgeheven worden. Deze procedure moet toegankelijk zijn vanuit België, het land van herkomst of de grens van de Schengenruimte.

5.2. Het Centrum vraagt dat de volgende legislatuur de hervorming van artikel 9bis van de wet van 15 december 1980 inzake de **regularisatieprocedure** afwerkt om, mits het waarborgen van een maximale rechtszekerheid, het huidige "geval per geval" beleid te vervangen door een beleid dat werkt met categorieën van begunstigen.

5.3. De regering zal ook een oplossing moeten vinden, natuurlijk steeds met eerbied voor de fundamentele rechten, voor de moeilijke situatie van bepaalde

kwetsbare groepen, zoals bijvoorbeeld minderjarigen of staatslozen. Tevens moet er werk gemaakt worden van de bevordering van de rechten van migranten door de procedure voor toekenning van visa te vereenvoudigen (onder meer voor kort verblijf).

5.4. De gezinsmigratie is een actueel thema dat zich op het kruispunt bevindt tussen het beheer van migratiestromen en het respect voor de fundamentele rechten.

5.4.1. In deze context is het belangrijk om op procedureel vlak maximale waarborgen te voorzien. Daarom zou de **Raad voor Vreemdelingenbetwistingen** de beroepen in deze materie in volle rechtsmacht moeten kunnen behandelen.

5.4.2. Er moet eveneens werk gemaakt worden van de **strijd tegen schijnhuwelijken**, maar met een degelijke kennis van zaken. Voorafgaand aan elke maatregel moet het huidige systeem formeel geëvalueerd worden. Zo moeten er transparante, vergelijkbare en betrouwbare gegevens op nationaal niveau ingezameld worden over het aantal huwelijken die vernietigd werden omdat er bij de betrokken partijen geen wil aanwezig was om een duurzame levensgemeenschap aan te gaan.

5.4.3. Daarnaast zou er eveneens een evaluatie dienen plaats te vinden van de huidige wetgeving en de toepassing ervan wanneer onderhorigen van derde landen wensen samen te komen. Dit zou vermijden dat er steeds meer materiële voorwaarden toegevoegd worden aan de gezinshereniging. In ieder geval mag de invoering van een **inkomensvoorwaarde** geen discriminatoir effect hebben ten aanzien van bepaalde categorieën van vreemdelingen die daardoor systematisch van gezinshereniging zouden uitgesloten worden. De invoering van een dergelijke inkomensvoorwaarde vervangt ons inziens de huidige voorwaarden die in de wet zijn voorzien (woont en ziekteverzekering).

5.5. Toegang tot nationaliteit

5.5.1. Bij de hervorming van het **Wetboek van de Belgische nationaliteit** zou de kennis van een **landstaal** in bepaalde gevallen moeten kunnen aangetoond worden, voor zover dit op een standaardwijze kan gebeuren. Het Europese gemeenschappelijke referentiekader voor de talen van de Raad voor Europa biedt een gestandaardiseerde evaluatienorm aan.

5.5.2. Daarentegen zou het inlassen, in het Wetboek van de Belgische nationaliteit, van een integratievoorwaarde of een integratiewil, in afwezigheid van een mogelijke harmonisatie van criteria die dit kunnen aantonen, de institutionalisering betekenen van een arbitrair element in het verwervingsproces van de Belgische nationaliteit.

Elke hervorming van dit wetboek zou de voorkeur moeten geven aan **procedures die steunen op subjectieve rechten** waarbij de aanvrager, in geval van weigering, zijn argumenten kan hard maken voor de rechtbank, met alle waarborgen die daarbij horen, zoals bijvoorbeeld de nationaliteitsverklaring; **eerder dan procedures die sterk gelinkt zijn aan een 'gunst'** en waarbij de aanvrager geen beroepsmogelijkheden heeft, zoals bijvoorbeeld de naturalisatieprocedure.

5.6. Strijd tegen mensenhandel

5.6.1. In België moet de multidisciplinaire samenwerking op nationaal vlak versterkt worden door een versterking van de partners in de strijd tegen mensenhandel.

5.6.2. België kan als pionier in de strijd tegen mensenhandel ook het voortouw nemen in de internationale samenwerking, onder meer via internationale inbeslagname.

5.6.3. Het slachtofferstatuut moet aandachtig bekeken (en versterkt) worden, met aandacht voor de reflectieperiode; vormen van objectief slachtofferschap voor bepaalde kwetsbare groepen; en een passende schadevergoeding voor slachtoffers.

5.6.4. Een parlementaire opvolging van het mensenhandelbeleid is noodzakelijk.